

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Siviilioikeudelliset menettelyt>Menettelyjen määräajat
Menettelyjen määräajat

Belgia

1 Erityyppiset määräajat, joita sovelletaan siviiliasioita koskevien menettelyjen yhteydessä

Oikeudenkäyntilaissa (*Gerechtelijk Wetboek / Code judiciaire*) mainitaan koko joukko menettelyllisiä määräaikoja, jotka voidaan jakaa kahteen ryhmään: odotusaikoihin ja vanhentumisaikoihin.

Odotusaika on määräaika, jonka on umpeuduttava ennen oikeustoimen toteuttamista.

Yksi esimerkki odotusajasta on **haasteen määräaika**. Se ulottuu haasteen tiedoksiantopäivästä valmisteluistunnon päivämäärään: kahdeksan päivää tavanomaisessa menettelyssä (siviiliasiat) ja kaksi päivää väliitoimimenettelyssä.

Vanhentumisaika on määräaika, jonka kuluessa (viimeistään sen viimeisenä päivänä, *dies ad quem*) tietty oikeustoimi on toteutettava, muutoin oikeus siihen raukeaa.

Seuraavassa luetellaan esimerkkejä oikeussuojakeinojen vanhentumisajoista:

yksi kuukausi aikaa hakea muutosta (oikeudenkäyntilain 1051 §) kontradiktorisessa menettelyssä annettuun tuomioon; aika alkaa tuomion tiedoksiannosta

yksi kuukausi aikaa hakea takaisinsaantia (oikeudenkäyntilain 1048 §) yksipuoliseen tuomioon; aika alkaa tuomion tiedoksiannosta

kolme kuukautta aikaa vedota kassaatiotuomioistuimeen (*Hof van Cassatie / Cour de cassation*) (oikeudenkäyntilain 1073 §)

kolme kuukautta aikaa riitauttaa tuomio kolmantena osapuolena (oikeudenkäyntilain 1129 §)

30 päivää aikaa nostaa takautumiskanne tuomaria vastaan (oikeudenkäyntilain 1142 §)

kuusi kuukautta aikaa nostaa siviilikanne (oikeudenkäyntilain 1136 §).

Haasteen määräajassa on kyse odotusajasta.

Oikeudenkäyntilain 707 §:n mukaan haastamisen määräaika on tavanomaisessa menettelyssä kahdeksan päivää, jos haastetun koti- tai asuinpaikka on Belgiassa.

Sama pätee silloin, kun

1° haaste toimitetaan ilmoitettuun, Belgiassa sijaitsevaan prosessiosoitteeseen;

2° haastettavalla ei ole tiedossa olevaa koti- tai asuinpaikkaa Belgiassa eikä ulkomailla;

3° haaste annetaan tiedoksi Belgiassa asianosaiselle, jonka kotipaikka on ulkomailla.

Väliitoimimenettelyssä haasteen määräaika on kaksi päivää (oikeudenkäyntilain 1035 §). Myös **pakkokeinotuomioistuimen** (*beslagrechter / juge des saisies*)

tapauksessa haasteen määräaika on kaksi päivää silloin, kun on kyse väliitoimesta.

Jos haastettavalla ei ole koti- tai asuinpaikkaa eikä ilmoitettua prosessiosoitetta Belgiassa, edellä mainittuja 8 ja 2 päivän ”perusmääräaikoja” jatketaan **oikeudenkäyntilain 55 §:n** mukaisesti.

Määräajat ovat tällöin (8 tai 2 päivää +):

1° 15 päivää, jos asianosainen asuu Belgian naapurimaassa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa;

2° 30 päivää, jos asianosainen asuu jossain muussa Euroopan maassa;

3° 80 päivää, jos asianosainen asuu Euroopan ulkopuolella.

Näistä määräajan pidennyksistä on kuitenkin säädettävä laissa. Haasteen määräajan jatkamisesta tavanomaisessa menettelyssä säädetään

oikeudenkäyntilain 709 §:ssä ja väliitoimimenettelyssä **samaisen lain 1035 §:ssä**.

Erityistapauksissa voi olla välttämätöntä, että haaste saadaan toimitetuksi hyvin nopeasti. Tällöin asianajaja tai haastemies voi toimittaa toimivaltaiseen

tuomioistuimeen hakemuksen määräajan lyhentämisestä (tavanomainen menettely, **oikeudenkäyntilain 708 §**; väliitoimimenettely, **oikeudenkäyntilain 1036 §**).

Haastemies toimittaa haastettavalle haasteen lisäksi jäljennöksen päätöksestä, jolla tuomioistuin hyväksyy haasteen määräajan lyhentämisen.

Yksi määräajan tärkeimmistä näkökohdista on sen **laskeminen**, josta säädetään **oikeudenkäyntilain 48–57 §:ssä** (eli lain ensimmäisen osan VIII luvussa) (ks. jäljempänä).

Kyseisissä pykälissä käsitellään yleisiä asioita (48 ja 49 §), vanhentumisaikoja (50 §:n ensimmäinen momentti), määräajan **laskemista** (52 §, 53 §:n

ensimmäinen momentti sekä 53bis, 54 ja 57 §), **force majeure** -tilanteita, **määräajan jatkamista** (50 §:n toinen momentti, 51 §, 53 §:n toinen momentti ja 55 §) ja keskeyttämistä asianosaisen kuoleman johdosta (56 §).

2 Luettelo päivistä, jotka eivät ole 3. kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa (ETY, EURATOM) N:o 1182/71 tarkoitettuja työpäiviä

uudenvuodenpäivä (1.1.)

ensimmäinen ja toinen pääsiäispäivä (ajankohta vaihtelee)

vapunpäivä (1.5.)

helatorstai (kuudes pääsiäisenjälkeinen torstai)

ensimmäinen ja toinen helluntaipäivä (seitsemäs pääsiäisenjälkeinen sunnuntai ja maanantai)

kansallispäivä (21.7.)

Neitsyt Marian taivaaseenastumisen päivä (15.8.)

pyhäinmiestenpäivä (1.11.)

vuoden 1918 aselevon muistopäivä (11.11.)

joulupäivä (25.12.)

Tämä luettelo ei sisälly oikeudenkäyntilakiin.

3 Mitä yleisiä sääntöjä sovelletaan erilaisten siviilimenettelyjen määräaikoihin?

Katso vastaus kysymykseen 1.

4 Kun teko tai virallinen toimi on suoritettava tietyn ajanjakson aikana, milloin ajanjakso alkaa?

Sääntönä on, että *dies a quo* (= asiakirjan tai tapahtuman päivämäärä, josta määräaika lasketaan alkavaksi) EI SISÄLLY määräaikaan, kun taas *dies ad quem* (= viimeinen päivä) SISÄLTYY (*dies a quo non computatur in termino*).

Oikeudenkäyntilain 52 §:n mukaan määräaika lasketaan keskiyöstä keskiyöhön alkaen määräajan käynnistävää asiakirjaa tai tapahtumaa seuraavasta päivästä, ja se kattaa kaikki päivät, myös viikonloput ja viralliset pyhäpäivät.

Määräaika ei siis ala kulua päivästä, jona haaste tai tuomio on annettu tiedoksi (*dies a quo*), vaan seuraavan vuorokauden alkaessa.

Esimerkki: jos haaste annetaan tiedoksi maanantaina 4. toukokuuta (*dies a quo*), **haasteen määräaika** alkaa tiistaina 5. toukokuuta, joka on siis kahdeksanpäiväisen määräajan ensimmäinen päivä.

Jos 4. toukokuuta on perjantai, haasteen määräaika alkaa lauantaina 5. toukokuuta. Haasteen määräajan ensimmäinen päivä voi siis olla lauantai, sunnuntai tai virallinen pyhäpäivä.

5 Voiko määräajan kulumisen aloittavaan hetkeen vaikuttaa tai sitä muuttaa se tapa, jolla asiakirjat lähetetään tai annetaan tiedoksi (henkilökohtaisesti haastemiehen välityksellä tai postitse)?

A. Tiedoksianto haastemiehen välityksellä

Oikeudenkäyntilain 57 §:n mukaisesti takaisinsaantiin, muutoksenhakuun ja kassaatioituomioistuimeen vetoamiseen sovellettava määräaika alkaa, ellei laissa toisin säädetä, päätöksen tiedoksiantamisesta henkilölle joko tämän kotipaikassa tai, tapauksen mukaan, jäljennöksen toimittamisesta tai tallettamisesta **38 ja 40 §:n** mukaisesti.

Tapauksissa, joissa henkilöllä ei ole koti- tai asuinpaikkaa eikä ilmoitettua prosessiosoitetta Belgiassa ja joissa tiedoksianto ei siis tapahdu henkilökohtaisesti, määräaika alkaa haasteen jäljennöksen toimittamisesta postiin tai, tapauksen mukaan, yleiselle syyttäjälle.

Vajaavaltaiten henkilöiden tapauksessa määräaika alkaa päätöksen tiedoksiannosta henkilön lailliselle edustajalle.

B. Tiedoksianto paperilla (postitse)

Oikeudenkäyntilain 53 *bis* §:n mukaan paperilla toimitetusta tiedoksiannosta alkavat määräajat lasketaan, ellei laissa toisin säädetä, vastaanottajan osalta seuraavasti:

kun tiedoksianto tapahtuu tuomioistuimen kirjelmällä tai kirjatulla kirjeellä, määräaika alkaa sitä päivää seuraavasta päivästä, jona kirjelmä/kirje esitettiin vastaanottajan kotipaikassa tai, tapauksen mukaan, tämän asuinpaikassa tai ilmoitetussa prosessiosoitteessa;

kun tiedoksianto tapahtuu kirjatulla tai tavallisella kirjeellä, määräaika alkaa sitä päivää seuraavasta kolmannesta työpäivästä, jona kirje toimitettiin postiin, ellei vastaanottaja toisin todista;

kun tiedoksianto tapahtuu päivättyä vastaanottotodistusta vastaan, määräaika alkaa vastaanottoa seuraavasta päivästä.

6 Kun määräajan kulumisen alkaa jostakin tapahtumasta, lasketaanko määräaikaan mukaan päivä, jona tapahtuma ilmenee?

Sääntönä on, että *dies a quo* (= asiakirjan tai tapahtuman päivämäärä, josta määräaika lasketaan alkavaksi) EI SISÄLLY määräaikaan, kun taas *dies ad quem* (= viimeinen päivä) SISÄLTYY.

DIES A QUO:

Oikeudenkäyntilain 52 §:n mukaan määräaika lasketaan keskiyöstä keskiyöhön alkaen määräajan käynnistävää asiakirjaa tai tapahtumaa seuraavasta päivästä, ja se kattaa kaikki päivät, myös viikonloput ja viralliset pyhäpäivät.

Määräaika ei siis ala kulua päivästä, jona haaste tai tuomio on annettu tiedoksi (dies a quo), vaan seuraavan vuorokauden alkaessa.

Esimerkki: jos haaste annetaan tiedoksi maanantaina 4. toukokuuta (*dies a quo*), **haasteen määräaika** alkaa tiistaina 5. toukokuuta, joka on siis kahdeksanpäiväisen määräajan ensimmäinen päivä.

Jos 4. toukokuuta on perjantai, haasteen määräaika alkaa lauantaina 5. toukokuuta. Haasteen määräajan ensimmäinen päivä voi siis olla lauantai, sunnuntai tai virallinen pyhäpäivä.

DIES AD QUEM:

Oikeudenkäyntilain 53 §:n mukaan määräaika päättyy sen viimeisen päivän päättyessä. Jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai **virallinen pyhäpäivä**, määräaika päättyy ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä.

Dies ad quem on päivä, jonka päättyessä määräaika umpeutuu. Se sisältyy määräaikaan eli on määräajan viimeinen päivä.

Jos *dies ad quem* on lauantai, sunnuntai tai virallinen pyhäpäivä, määräaika päättyy ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä.

7 Kun määräaika on ilmaistu päivissä, tarkoittaako ilmoitettu päivien lukumäärä kalenteripäiviä vai työpäiviä?

Oikeudenkäyntilain 52 §:n mukaan määräaika lasketaan keskiyöstä keskiyöhön alkaen määräajan käynnistävää asiakirjaa tai tapahtumaa seuraavasta päivästä, ja se kattaa kaikki päivät, myös viikonloput ja viralliset pyhäpäivät.

Asiakirjan voi kuitenkin toimittaa tuomioistuimen kirjaamoon ainoastaan niinä päivinä ja kellonaikoina, jolloin kirjaamo on auki yleisölle, paitsi jos se toimitetaan sähköisesti.

Kyse on siis **kalenteripäivistä**.

8 Entä jos määräaika on ilmaistu viikoissa, kuukausissa tai vuosissa?

Oikeudenkäyntilain 54 §:n mukaan kuukausissa tai vuosissa ilmoitettu määräaika lasketaan kuukauden tietystä päivästä toisen kuukauden sitä edeltävään päivään.

Tätä pykälää sovelletaan ainoastaan kuukausissa tai vuosissa ilmoitettuihin määräaikoihin (takaisinsaantiin tai muutoksenhakuun sovellettava määräaika: yksi kuukausi). Yhdessä oikeudenkäyntilain 53 §:n kanssa siitä seuraa, että esimerkiksi yhden kuukauden määräaika ei ole välttämättä 30 tai 31 päivää, vaan se voi olla lyhyempi tai pidempi.

'Tietyllä päivällä' tarkoitetaan määräajan ensimmäistä päivää eli tiedoksiantoa seuraavaa päivää.

9 Milloin viikoissa, kuukausissa tai vuosissa ilmaistu määräaika päättyy?

Oikeudenkäyntilain 53 §:n ensimmäisen momentin mukaan määräajan viimeinen päivä (*dies ad quem*) sisältyy määräaikaan.

10 Jos määräaika päättyy lauantaina, sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetäänkö sitä seuraavaan työpäivään?

Oikeudenkäyntilain 53 §:n toisessa momentissa säädetään, että jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen pyhäpäivä, määräaika päättyy ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä.

11 Onko olemassa tilanteita, joissa määräaika pidennetään? Millä edellytyksillä määräaikaan voi saada pidennyksen?

a. Määräajat, joihin ei liity oikeuden raukeamista

Oikeudenkäyntilain 49 §:n mukaan määräajoista säädetään laissa ja tuomioistuin saa asettaa määräaikoja vain, jos laki sen sallii.

Oikeudenkäyntilain 51 §:n mukaan tuomioistuin voi ennen määräajan päättymistä lyhentää tai pidentää sellaisia määräaikoja, joihin ei liity minkään oikeuden raukeaminen. Ellei laissa toisin säädetä, pidennys ei saa olla pidempi kuin alkuperäinen määräaika eikä määräaika voi jatkaa kuin kerran, paitsi painavista syistä ja perustellulla päätöksellä.

b. Asianosainen, jolla ei ole Belgiassa kotipaikkaa, asuinpaikkaa eikä ilmoitettua prosessiosoitetta

Kun asianosaiselle, jolla ei ole Belgiassa koti- tai asuinpaikkaa eikä ilmoitettua prosessiosoitetta, määrättyjä määräaikoja voidaan lain mukaan jatkaa, pidennykset ovat oikeudenkäyntilain 55 §:n mukaisesti seuraavat:

15 päivää, jos asianosainen asuu Belgian naapurimaassa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa;

30 päivää, jos asianosainen asuu jossain muussa Euroopan maassa;

80 päivää, jos asianosainen asuu Euroopan ulkopuolella.

c. Tuomioistuinlaitoksen loma-aikana

Oikeudenkäyntilain 50 §:n toisen momentin mukaan muutoksenhakuun ja takaisinsaantiin sovellettava määräaika, joka alkaa ja päättyy tuomioistuinlaitoksen loman aikana ja josta säädetään 1048 ja 1051 §:ssä sekä 1253 quater §:n c ja d kohdassa, jatketaan uuden työvuoden 15. päivään. Tuomioistuinlaitoksen loma alkaa vuosittain 1. heinäkuuta ja päättyy 31. elokuuta.

Jos takaisinsaantiin tai muutoksenhakuun sovellettava määräaika alkaa ja päättyy tämän loman aikana, sen *dies ad quem*-päivä siirtyy 15. päivään syyskuuta.

Esimerkki 1: Tuomio annetaan tiedoksi 30. kesäkuuta (*dies a quo*). Määräajan ensimmäinen päivä on 1. heinäkuuta ja *dies ad quem* 31. heinäkuuta.

Esimerkki 2: Tuomio annetaan tiedoksi 31. heinäkuuta (*dies a quo*). Määräajan ensimmäinen päivä on 1. elokuuta ja *dies ad quem* 31. elokuuta.

Molemmissa esimerkeissä sekä määräajan ensimmäinen päivä että *dies ad quem* ajoittuu tuomioistuinlaitoksen loma-aikaan, joten määräaika jatketaan 15. päivään syyskuuta, joka on viimeinen mahdollinen päivä hakea takaisinsaantia tai muutosta.

Esimerkki 3: Tuomio annetaan tiedoksi 29. kesäkuuta. Määräajan ensimmäinen päivä on 30. kesäkuuta. *Dies ad quem* on 29. heinäkuuta.

Esimerkki 4: Tuomio annetaan tiedoksi 1. elokuuta. Määräajan ensimmäinen päivä on 2. elokuuta. *Dies ad quem* on 1. syyskuuta.

Molemmissa esimerkeissä joko määräajan ensimmäinen päivä tai *dies ad quem* ajoittuu tuomioistuinlaitoksen loma-ajan ulkopuolelle, joten määräaika ei jatketa 15. päivään syyskuuta.

Oikeudenkäyntilain 50 §:n toisen momentin (määräajan jatkaminen tuomioistuinlaitoksen loman takia) ja 53 §:n toisen momentin (lauantaille, sunnuntaille tai viralliseen pyhäpäivään ajoittuvan määräajan päättymispäivän siirtäminen ensimmäiseen seuraavaan työpäivään) soveltamisessa on oltava tarkkana, jos tuomioistuinlaitoksen loman viimeinen päivä (31. elokuuta) on lauantai tai sunnuntai ja määräajan viimeinen päivä (*dies ad quem*) osuu 31. päivälle elokuuta. Tällöin sovelletaan ensin oikeudenkäyntilain 50 §:n toista momenttia ennen 53 §:n toisen momentin mahdollista soveltamista.

Oletetaan seuraavaa:

Asiakirja annetaan tiedoksi 31. heinäkuuta. Takaisinsaantiin tai muutoksenhakuun sovellettava määräaika alkaa 1. elokuuta ja päättyy 31. elokuuta, joka on lauantai tai sunnuntai.

Oikeudenkäyntilain 50 §:n toisen momentin mukaisesti määräaika jatketaan 15. päivään syyskuuta, koska sen ensimmäinen ja viimeinen päivä ajoittuu tuomioistuinlaitoksen lomaan.

Ainoastaan siinä tapauksessa, että 15. syyskuuta on lauantai tai sunnuntai, voidaan soveltaa oikeudenkäyntilain 53 §:n toista momenttia ja siirtää määräajan viimeinen päivä maanantaihin.

d. Sen asianosaisen kuolema, joka voi hakea tuomioon takaisinsaantia tai muutosta tai vedota kassaatiotuomioistuimeen

Oikeudenkäyntilain 56 §:n mukaan asianosaisen kuolema keskeyttää hänelle takaisinsaantia, muutoksenhakua tai kassaatiotuomioistuimeen vetoamista varten myönnetyn määräajan kulumisen.

Määräaika alkaa kuluu uudelleen vasta, kun päätös on annettu uudelleen tiedoksi vainajan kotipaikassa ja omaisuusluettelon laatimiseen ja harkintaan sovellettavat määräajat ovat umpeutuneet, jos päätös on annettu tiedoksi ennen kyseisten määräaikojen umpeutumista.

Tiedoksianto voidaan toimittaa perillisille yhteisesti ilman mainintaa heidän nimistään ja asemastaan. Vanhentumisajan umpeutumisesta johtuvaa oikeudenmenetystä ei kuitenkaan sovelleta asianomaiseen, jos käy ilmi, ettei tiedoksianto ole saavuttanut häntä.

12 Mitä määräaika sovelletaan muutoksenhakuun?

Yleissääntönä ja oikeudenkäyntilain 1050 §:n mukaisesti kaikenlaisiin asioihin voi hakea muutosta heti tuomion julistamisen jälkeen, myös yksipuolisiin tuomioihin. Toimivaltaa koskevaan päätökseen tai, ellei tuomari päättää toisin, välipäätökseen voi hakea muutosta vasta sitten, kun asiassa on annettu lopullinen päätös.

Oikeudenkäyntilain 1051 §:n mukaan muutoksenhakuun sovelletaan kuukauden määräaika, joka alkaa siitä kun tuomio on annettu tiedoksi 792 §:n toisen ja kolmannen momentin mukaisesti. Oikeudenkäyntilain 1054 §:n mukaan valittajan vastapuoli voi milloin tahansa tehdä vastavallituksen ketä tahansa muutoksenhakumenettelyn osapuolta vastaan, vaikka hän olisi myöntynyt tuomioon varauksetta tai ennen sen tiedoksiantoa.

13 Voivatko tuomioistuimet muuttaa määräaika, erityisesti paikalletulolle asetettua määräaika, tai asettaa erityisen määräpäivän paikalletuloa varten?

Oikeudenkäyntilain 51 §:n mukaan tuomioistuin voi ennen määräajan umpeutumista lyhentää tai pidentää sellaisia määräaikoja, joihin ei liity oikeuden raukeamista. Ellei laissa toisin säädetä, pidennys ei saa olla pidempi kuin alkuperäinen määräaika eikä määräaika voi jatkaa kuin kerran, paitsi painavista syistä ja perustellulla päätöksellä.

14 Jos sellainen asiakirja, joka on osoitettu asuinpaikkansa vuoksi määräajan pidennykseen oikeutetulle asianosaiselle, annetaan tiedoksi hänelle sellaisessa paikassa, jossa asuvilla ei ole oikeutta määräajan pidennykseen, menettääkö kyseinen asianosainen oikeutensa määräajan pidennykseen?

Oikeudenkäyntilain 55 § on laadittu nimenomaan tällaista osapuolta silmällä pitäen. Jos osapuoli täyttää kyseisessä pykälässä asetetut edellytykset, hän voi päästä osalliseksi säännöksen suomasta edusta.

15 Mitä seuraamuksia aiheutuu, jos määräaikoja ei noudateta?

Oikeudenkäyntilain 50 §:n ensimmäisen momentin mukaan määräaikoja, joihin liittyy oikeuden raukeaminen, ei voida lyhentää tai pidentää edes osapuolten suostumuksella, paitsi jos on kyse jostakin laissa säädetystä olosuhteesta.

Oikeustoimi on siis käynnistettävä määräajan puiteissa, muutoin sitä ei oteta käsiteltäväksi.

16 Jos määräaika ylitetään, mitä oikeuskeinoja niitä noudattamatta jättäneillä asianosaisilla on käytettävissään?

Vanhentumisajan umpeutuminen on lopullista. Muutoksenhakuineen käyttö ei ole mahdollista sen jälkeen, paitsi jos lakia on rikottu.

Päivitetty viimeksi: 28/10/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhailaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.